

Verslag AO (algemeen overleg) Mijnbouw/Groningen

Datum: donderdag 10 september 2020
 Tijd: 10.00 - 14.00 uur
 Bewindspersonen: E.D. Wiebes, minister van Economische Zaken en Klimaat
 K.H. Ollongren, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 Deelnemers: W.J.T. Renkema
 S.M. Beckerman, SP
 L. Sazias, 50PLUS
 M.F. Sienot, D66
 A.H. Mulder, CDA
 A. de Vries, VVD
 H. Nijboer, PvdA
 T.M.T. van der Lee, GroenLinks
 Agenda en stukken: <https://bit.ly/3iz2hPS>

Samenvatting

Er wordt tijdens dit AO vooral gesproken over de stand van zaken. Een aantal Kamerleden zoomt in op specifieke gevallen in de regio, zoals Opwierde, Zandplatenbuurt Zuid en de Kollerijweg in Woltersum. Ze vragen zich af hoe Opwierde als blauwdruk kan dienen voor de rest van de regio.

De barometer Boudel op rieg van het Groninger Gasberaad en het rapport van de Staatstoezicht op de Mijnen worden meerdere keren genoemd. Kamerleden verwachten een uitgebreidere inhoudelijke reactie op die rapporten. Het meerjarenplan van Nationaal Coördinator Groningen (NCG) wordt meerdere keren aangehaald. En er wordt gesproken over de door SodM voorgesteld crisisaanpak, de rol van de regio en het Wetsvoorstel Versterking Groningen.

Inhoud

Samenvatting.....	1
Inbreng Kamerleden.....	2
Beckerman, SP:.....	2
Sazias, 50PLUS:.....	2
Sienot, D66:.....	2
Mulder, CDA:.....	3
De Vries, VVD:.....	4
Nijboer, PvdA:.....	4
Van der Lee, GL:.....	5
Inbreng minister Ollongren.....	5
Toezeggingen ministers.....	7
Toezeggingen Ollongren:.....	7
Toezeggingen Wiebes:.....	7

Inbreng Kamerleden

Beckerman, SP:

Mevrouw Beckerman zit er erg scherp in. Ze noemt een aantal voorbeelden die niet uitlegbaar zijn. Bewoners van de Kollerijweg in Woltersum zitten al jarenlang in gestutte woningen. Ze geeft aan 15 gezinnen te hebben bezocht, waarvan de meesten muurvast zitten. Mensen wordt beloofd dat ze terugkrijgen wat ze hadden, maar krijgen dat niet. Eén gezin heeft de hypotheek (10)(2e) moeten ophogen.

De rapporten van SodM en GBB hebben exact dezelfde eindconclusie. Beiden willen dat er één organisatie met mandaat komt. De inhoudelijke reactie van de minister op de rapporten blijft uit. Tweemaal is er een motie van SP en PvdA aangenomen dat alle bewoners in het gebied in 2020 duidelijkheid moeten krijgen. Maar dat is er niet.

Ze vraagt zich af waar het meerjarenplan van de NCG is.

NAM stuurt een juichend bericht dat de schade-opname klaar is. Hoezo? Want Groningen zit nog steeds muurvast door alle regelgeving.

Sazias, 50PLUS:

Mevrouw Sazias benadrukt dat er geen klap veranderd is en we in Groningen geen meter opschieten. Ze noemt dat er in 2019 maar 300 huizen zijn versterkt en vreest met grote zorgen voor 2020. Ze vraagt zich af: hoe is dit mogelijk? Waar blijft de lang verwachten wet Versterking? Hoe kijken beide ministers aan tegen - eindelijk eens - een crisisaanpak? Alle maatregelen in Groningen worden wel als urgent gepresenteerd, maar niet als zodanig uitgevoerd.

Er is nog veel onduidelijkheid over de vergoeding voor immateriële schade: wanneer is er sprake van ernstige of zeer ernstige persoonsaantasting? De bedragen lopen erg uiteen.

Kijkend naar de gehele problematiek vraagt zij zich af: waar zit nu het grootste knelpunt? Wat moet er gebeuren om deze zaak vlot te trekken?

Sienot, D66:

De heer Sienot begint zijn betoog met de actualiteit dat afgelopen tijd Groningen is opgeschrikt door een aantal bevingen. Hij vraagt zich af hoeveel schade er door deze aardbevingen is ontstaan en hoe we er voor zorgen dat deze schades binnen 6 maanden (want dat is wat we hebben afgesproken) is hersteld.

Opwierde wordt door Sienot genoemd als voorbeeld dat als je samen met de regio de schouders eronder zet, je wat bereikt. Hij noemt ook Zandplatenbuurt Delfzijl. En vraagt zich af: hoe kan Opwierde als blauwdruk dienen voor de rest van het gebied?

Vraag Beckerman: we voeren dit debat nu al jaar op jaar op jaar. Hoe zorgen we ervoor dat er nu eindelijk wat gebeurt?

Reactie Sienot: het is goed dat we ook blijven kijken naar de dingen die wel goed zijn gegaan. In 2019 is dat echt wel gebeurd.

Vraag Beckerman: ik zie dat als een lichtpuntje. 5% van de woningen is pas versterkt. 95% heeft hier helemaal niets aan.

Reactie Sienot: we moeten de crisisaanpak ook serieus nemen en met de versnelling doorpakken. We zijn ook een democratie en dat hebben we nodig. Zet samen de schouders eronder voor de Groningers.

Vraag Van der Lee: De GBB noemt Opwierde als voorbeeld van de crisisaanpak. Hier is maatwerk verricht. Maar dit heeft ook duurder uitgepakt.

Reactie Sienot: de financiële middelen zijn nodig en die moeten uit Rijk en Regio komen.

Vraag Nijboer: de heer Sienot doet een oproep aan de regio. Wat bedoelt hij daar precies mee? Volgens Nijboer ligt de ellende bij de ministers.

Reactie Sienot: er wordt wel degelijk naar de regiobestuurders gekregen. En hij ontvangt signalen dat NCG niet kan doorpakken omdat ze wachten op de regiobestuurders.

Sienot gaat verder met zijn betoog. Hij vraagt zich af hoe het staat met het meerjarenplan van de NCG. En pleit ervoor dat je met deze planning ook anticipeert op de planning van het Bouwakkoord.

Ook vraagt hij zich af of we kunnen afzien van de backup.

1 september jl. is de waardedalingenregeling ingegaan. En met succes, blijkt uit het uit de lucht raken van de website die hier speciaal voor geopend is. Hoe wordt de waardedaling op toekomstige aardbevingen zorgvuldig meegenomen?

Tijdens het vorige debat is er gesproken over een aantal lichtpuntjes. En daar zijn met Opwierden weer enkele bijgekomen. Het eind van de tunnel lijkt in zicht, maar hoe lang is het nog rijden in die tunnel?

Mulder, CDA:

Geeft aan tijdens vorige debat Opwierde als lakmoesproef te hebben genoemd. Gelukkig voor de inwoners en de minister is er hier hard gewerkt. Opwierde is erg gericht op maatwerk. Hoe werkt dit door in de regio? Ook richting de agrarische sector en MKB is dit maatwerk nodig.

Mevrouw Mulder geeft aan dat er is gesproken over contouren en is daar flink zat van. Die contouren gaan er wat haar betreft uit. Schade = vergoeden. CDA heeft behoefte aan een gebaar.

Vraag Beckerman: de rechtstaat voelt niet meer als rechtstaat. Je kunt ook de pleister er af trekken. Aldus collega Pieter Ontzigt in de media. Is mevrouw Mulder het eens met haar collega?

Reactie Mulder: het vogeltje zingt zoals het gebekt is. Weet dat is aan het sleuren en trekken ben waar ik kan. Alles wat ik bij kan dragen doe ik en waar ik bij kan dragen doe ik dat. Het helpt niet om alleen maar negatief te zijn zoals mevrouw Beckerman doet.

Vraag Beckerman: Als iedereen concludeert dat het mis gaat en dat er fundamentele aanpak nodig is. Wat weerhoudt ons er dan van?

Reactie Mulder: mevrouw Beckerman maakt er nu echt een potje van. Met alleen maar schoppen maak je de wereld niet mooier. Ik probeer met oplossingen te komen. Als u uw oren te luisteren legt in de regio, weet u ook dat daar hard aan wordt gewerkt.

De Vries, VVD:

Noemt Opwierde en Zandplaten Zuid mooi bereikte resultaten. Maar hoe gaat dat verder in de regio? SodM schetst het nogal tekenend. Het mag niet zo zijn dat dit alles nog 20 jaar duurt. VVD vindt de reactie op de rapporten van SodM en GBB nogal mager en vraagt de minister om daar naar te kijken.

Noemt het goed dat Bouwakkoord is afgesloten. Maar mist diepgang. Dit gaat slechts over de bouwcapaciteit. Had dit uitgebreider verwacht.

Ontheffing van flora en fauna levert problemen op in de regio. Vergunningsverlening moet meer gestroomlijnd.

Zelf regie nemen is belangrijke wens van de bewoners. Dit kan niet meer via een bouwdepot. Noemt door cost control bij NCG gesteggel over rijplaten voor de bouw. Dit zijn voorbeelden die niet zouden mogen plaatsvinden volgens haar.

Is groot voorstander van krachtige en eenduidige sturing. Maar wil niet weer in een structuurverandering komen.

Krijgt bij de vergoeding immateriële schade en waardedalingsregeling het gevoel dat mensen het moeras in worden gestuurd. VVD heeft uitdrukkelijke wens dat mensen hier in worden ontzorgd.

Vraag Van der Lee: moet er dan weer een additionele schade toegekend worden?

Reactie De Vries: wil duidelijkheid voor de bewoners. Hoop dat er een praktische oplossing door IMG gevonden kan worden. En wil waken voor extra problemen bij de Belastingdienst.

Vraag Van der Lee: jammer dat mevrouw De Vries meebeweegt met de oplossing, terwijl het ook met een simpele opgave geregeld kan worden. Stelt voor om het toch op een andere plek te leggen dan bij IMG.

Reactie De Vries: ik ben voorstander van praktische oplossingen. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat binnen het systeem de burgers ontzorgd worden.

Sluit haar betoog af met verzoek om concrete aanpak voor MKB en landbouw voor waardedalingsregeling.

Nijboer, PvdA:

Noemt het rapport van SodM het zoveelste vernietigende rapport in dit dossier. En dan hebben we het nog niet eens over de schade-afhandeling gehad.

Neemt Kollerijweg Woltersum als voorbeeld waar enorm veel is misgegaan en waar nog steeds geen concrete oplossing ligt. Wat moeten deze mensen nu? Haalt nog veel meer voorbeelden aan: Opwierden, Ten Boer, Ten Post (mensen wachten al 2 tot 3 jaar) en Appingedam (eerder gedane toezeggingen zijn allemaal teruggedraaid).

Heikelt de juridische benadering van de waardedalingsregeling.

Van der Lee, GL:

Begint zijn pleidooi dat het problematisch is dat we nog steeds de wet Versterking niet hebben. Is symptomatisch voor het geheel. Het doorbreken van de doolhof is nog niet gelukt. Is erg benieuwd naar deze wet en welke doorbraken daar dan in zitten.

Geeft complimenten aan wat er in Opwierde is bereikt. Maar heeft wel vraagtekens bij het tussen haakjes staande (duurder). Suggereert dat duurdere dat het niet volledig verhaald kan worden op de NAM? Sluit zich aan bij andere kamerleden hoe de aanpak in Opwierde op andere plekken in het gebied uitpakt.

Er wordt gezegd dat we qua beoordelingen van woningen op koers liggen. Maar is het target dan niet te laag?

Pleit ervoor om geen backup te hebben.

Inbreng minister Ollongren

Benadrukt dat het elke keer schrikken is als er weer bevingen zijn. Ook dat er elke keer weer schade is en gemeld wordt. Soms opnieuw aan huizen die al eerder schade hebben gehad, of versterkt zijn. 'Het herinnert ons eraan hoe belangrijk het is dat de versterking plaats vindt.'

Tijdens vorige debat toegezegd dat er in de zomer hard doorgewerkt zou worden. En dat is gebeurt. Ze bedankt iedereen die vakanties daarvoor heeft laten lopen. Specifiek is er aandacht gevraagd voor Opwierde en daar is een oplossing voor gekomen. Geeft aan dat bewoners het allerliefste willen weten waar ze aan toe zijn. Perspectief bieden. Dat is het doel van de minister.

Veel mensen willen de regie in eigen hand nemen. Maar er is ook een groep mensen die dit niet kan en die moeten geholpen worden.

De opmerkingen over de Kollerijweg in Woltersum zijn terecht. Daar zijn dingen niet goed gegaan. Belangrijk is dat bewoners nu snel duidelijkheid krijgen.

Nijboer: dat prioriteit wordt gegeven aan Kollerijweg en snelheid in deze zaak klinkt goed. Maar wat gaat er in praktijk nu daadwerkelijk gebeuren? Hoe lang gaat dit duren? Je kunt bij sommige woningen je hand tussen de kozijnen steken...

Minister Ollongren: deze maand voert NCG de gesprekken welke gegevens onjuist zijn. Minister gaat er vanuit dat mensen een oplossing krijgen waar ze tevreden mee zijn. Kan niet op elk individueel geval ingaan. Fouten maken is menselijk. Eerder gemaakte fouten kunnen niet goedge maakt worden. We kunnen er wel van leren. En ervoor zorgen dat bewoner centraal staat. Met bewoners, NCG, Regio en het Rijk in overleg om er alles aan te doen om huizen veilig en versterkt te krijgen.

De Vries: wanneer krijgen deze mensen duidelijkheid?

Minister Ollongren: deze mensen willen weten waar ze aan toe zijn. Het gesprek is deze maand. Uit dit overleg zal minister aan NCG laten weten dat snelheid belangrijk is.

Mulder: geeft aan dat mandaat bij NCG belangrijk is om door te pakken. Wordt het structureel vormgegeven om dit soort verdrietige situaties op te lossen?

Minister Ollongren: Je wilt dat NCG aan alle adressen duidelijkheid biedt. Er moet met veel zaken rekening gehouden worden. Minister onderschrijft en onderstreept de ambitie. Maar perspectief is belangrijker dan dat het morgen gebeurt.

Van der Lee: in wat voor ordergrootte bevinden zich de meerkosten van Opwierde? Als we gaan praten over versnellen van versterken, kunnen we dan berekeningen krijgen met welke meerkosten we geconfronteerd worden? Is op zoek naar structurele manier van versnellen.

Minister Ollongren: Opwierde is maatwerk geweest en in dit geval is maatwerk een goed woord. Omdat die verschillen niet uitlegbaar zijn en om een oplossing te bieden moet je toe naar een goede analyse. Sloop-nieuwbouw is niet altijd nodig en ook heel ingrijpend.

Mulder: dus de portemonnee gaat open?

Minister Ollongren: bij Opwierde is dat gebeurd. Voor de overige gevallen wil ik niet op de zaken vooruit lopen.

Sienot: hoe kan Opwierde als blauwdruk dienen voor de andere vergeten hoekjes. En om hoeveel vergeten hoekjes hebben we het dan?

Minister Ollongren: het is maatwerk en dat maakt het dat Opwierde niet 1-op-1 gekopieerd kan worden naar andere gevallen. Wel de procesgang kan worden toegepast.

Tempo maken is belangrijk. Maar zorgvuldigheid en oog voor de veiligheid ook. Met bewoners in gesprek. Sommigen geven ook aan dat planning niet uitkomt i.v.m. examens van kinderen. Dan moet er kritisch naar planningen gekeken worden.

Minister geeft als reactie op Boudel op rieg dat het een omvangrijk document is, maar dat het nog omvangrijker had kunnen zijn. Minister spreekt daar haar waardering voor uit. De GBB heeft zich verdiept in de procesmatige kant én in de beleving van bewoners. Er is veel veranderd in verantwoordelijkheden en organisatiestructuur. De minister geeft aan dat ze het belangrijk vindt dat als de GBB hier zo'n intense studie van heeft gemaakt, dit ook een uitvoerige reactie behoeft. Zij komt hier later uitgebreider op terug.

Crisisaanpak is voor de minister de mensen duidelijkheid geven. Zij streeft ernaar om bewoners van alle adressen zo snel mogelijk die duidelijkheid te bieden. Wil breuklijnen voorkomen.

Over één organisatie zegt zij: met weer een organisatieverandering brengen we niet meer tempo in de zaak.

De Vries: deze mooie woorden van de minister klinken op abstract niveau goed. Maar wat gaan we nu precies doen?

Minister Ollongren: de wet komt er aan. Het overleg met de regio loopt. Deze maand worden er afspraken met de regio gemaakt. NCG is druk bezig om plannen van aanpak om te zetten in meerjarenplan. Moet dit najaar rond zijn.

Sienot: wat vindt de minister nou echt van die crisisaanpak. Een aanpak gaat ook op 'hoe ga je dat bereiken'? Dan moeten we wachten op de regio. Zodra die afspraken er liggen dan heeft de NCG ook de doorzettingsmacht. Mag ik dit verwachten?

Minister Ollongren: NCG moet gewoon z'n werk kunnen doen zonder gehinderd te worden door allerlei andere organisaties. We moeten het praktisch doen. Geen dubbel werk. We kunnen NCG niet alles in handen geven. Als het maar op een nette en efficiënte manier gebeurt.

Minister gaat verder: het Meerjarenplan NCG ligt vandaag voor - is uitkomst van de lokale plannen van aanpak gemeenten. Programma's Heft en Eigen Initiatief zijn mooi, maar lopen in praktijk ook tegen aantal knelpunten aan. Daarvoor moeten per individuele deelnemer oplossingen voor gevonden worden.

De Bouwimpuls was een opmaat voor het Bouwakkoord. De bouwsector heeft gezegd dat het belangrijk is voor de planning dat dit wordt gecoördineerd. Bewoners kunnen daarin kiezen. Het gaat over het vergroten van de uitvoeringscapaciteit en bewoners eigen regie geven om een aannemer te kiezen. Deze aannemer begeleidt het proces dan van begin tot einde.

Over de vergunningsverleningen zegt de minister dat er door de provincie al goede stappen zijn gezet in generieke ontheffing. Ze wil met de provincie kijken of dit nog verder kan worden uitgebreid. En wil met gemeenten kijken of vergunningsaanvragen beter gestroomlijnd kunnen worden. Maak hier parallelle trajecten van in plaats van gestapelde trajecten. Als het nodig is wil de minister dit meenemen in het wetsvoorstel.

NCG loopt in de opnames wat achter als gevolg van de coronacrisis. Ze proberen nu een inhaalslag te maken. De capaciteit is op orde. Gemeenten lopen daarin soms een beetje vast. We proberen ze daarin te helpen.

Beckerman: geeft aan 50 minuten naar de minister te hebben geluisterd en vindt dit een typisch voorbeeld hoe haaks de Haagse werkelijkheid op de Groningse realiteit staat. Er is tot tweemaal toe een motie aangenomen dat alle Groningers in 2020 weten waar ze aan toe zijn. Haar vraag aan de minister: gaat u mijn motie uitvoeren ja of nee?

Minister Ollongren: we willen mensen perspectief geven. Maar het moet wel kloppen. Dit is al een jaar of 8 bezig. Mensen iets voorhouden wat niet waargemaakt kan worden is ook niet goed.

Toezeggingen ministers

Toezeggingen Ollongren:

- Zal de Kamerleden na afloop van de gesprekken met de regio structureel informeren over het versnellen van de versterking. Minister zegt toe dat dit in oktober is.
- Minister zal nadere reactie geven op rapport Boudel op rieg. Dit combineert zij met het wetsvoorstel. Minister zegt toe dat dit in oktober is.
- Toelichting op meerjarenplan NCG, als onderdeel van het pakket. Is dus dezelfde brief als punt 1 en volgt in oktober.
- Voor het Verslag van het algemeen overleg (VAO) volgt er een pakket voor de agrarische sector en MKB.

Toezeggingen Wiebes:

- Informeert de Kamer nog deze maand om back-up te kunnen beëindigen.
- Deelt definitieve cijfers terugdraaien gaskraan.